

IMPACT

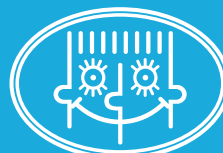
Bune practici în domeniul prevenirii și combaterii violenței asupra copiilor

2014

CNPAC

**Centrul Național de Prevenire
a Abuzului față de Copii,**
Chișinău, MD-2069
str. Calea Ieșilor 61/2,
E-mail: office@cnpac.org.md
www.cnpac.org.md

CIDDC

**Centrul de Informare și Documentare
privind Drepturile Copiilor**
Chișinău, MD-2008
str. Eugen Coca 15,
E-mail: ciddc@yahoo.com
www.childrights.md

Acest buletin este elaborat în cadrul proiectului „Liber, puternic și protejat – spre un sistem mai bun de protecție a copilului în Republica Moldova”, implementat în parteneriat cu Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului și suportul financiar al Fundației OAK și UNICEF Moldova.

Chișinău, 2014

Coordonatori de ediție:

Daniela Sîmboteanu
Cezar Gavriiliuc

La elaborarea publicației au contribuit:

Daniela Platon
Adelina Sochircă
Rodica Corețchi-Mocanu
Laurenția Filipschi
Diana Țeberneac

Design, tipar:

Bons Offices

INTRODUCERE

Violența față de copii și femeii rămâne a fi o problemă actuală pentru majoritatea țărilor, inclusiv pentru Republica Moldova. Din lipsa unui sistem eficient de raportare a cazurilor suspecte de abuz asupra copiilor, datele oficiale nu reflectă dimensiunea reală a acestui fenomen. Cu toate acestea, în ultimii ani, incidența crimelor comise împotriva copiilor a crescut considerabil. În acest context, Comitetul ONU pentru Drepturile Copilului și-a exprimat în anul 2009, în cadrul observațiilor finale cu privire la Raportul Republicii Moldova în ceea ce privește implementarea Convenției ONU cu privire la Drepturile Copilului, îngrijorarea precum că **abuzul și neglijarea față de copii rămân în continuare a fi larg răspândite.**

Răspunsul statului la problema violenței împotriva copiilor în ultimii ani este manifestat în special prin dezvoltarea cadrului legal în domeniul prevenirii abuzului și exploatării față de copii. Printre acțiunile întreprinse în acest sens putem menționa: ratificarea Convenției Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale (2011); înăsprirea pedepselor pentru crimele sexuale comise împotriva copiilor, pornografia infantilă, traficul copiilor; asigurarea unor condiții speciale pentru audierea copiilor victime ale infracțiunilor sexuale prin modificarea Codului de Procedură Penală (2012); adoptarea Legii cu privire la protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației, precum și a Legii privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți (2013).

Chiar dacă au fost întreprinse aceste eforturi, sute de copii din Republica Moldova continuă să fie expuși relor tratamente din diverse motive. Unul dintre acestea ar fi insuficiența programelor sistematice de sensibilizare a publicului larg, menite să schimbe atitudinile oamenilor față de violența împotriva copiilor, să-i încurajeze să adopte și să promoveze alternativele pozitive ale educației copiilor. De altfel, lipsesc și programe care ar veni în sprijinul părinților, dezvoltându-le abilitățile parentale pentru creșterea copiilor și educația acestora fără violență. Pe de altă parte, lipsesc mecanisme prin care copiii ar putea raporta cazurile când le sunt încălcate drepturile. Totodată, putem menționa mai multe lacune în competențele și profesionalismul specialiștilor responsabili de protecția copiilor cu care interacționează atât copiii victime ale violenței, cât și familiile acestora.

Publicația prezintă câteva fragmente din experiența acumulată în perioada 2011 – 2014 de Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii și Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului, **care au scopul de a implementa un model de servicii sociale și educaționale in-**

tegrate pentru a asigura mai eficient prevenirea riscurilor, identificarea, referirea și protecția copiilor vulnerabili, inclusiv a celor afectați de abuz, neglijare și exploatare.

Programul și-a propus să contribuie la consolidarea capacităților specialiștilor din diferite domenii (asistență socială, educație, sănătate, ordine publică etc.) de a identifica la timp copiii victime sau potențiale victime ale violenței, de a reacționa constructiv și de a răspunde necesităților complexe ale familiilor lor. Acesta a constituit contextul de aplicare a unor intervenții la multiple niveluri: pe de o parte, de prevenire primară, secundară și terțiară a fenomenului violenței asupra copiilor, iar pe de altă parte, experiența acumulată a contribuit la schimbări produse la nivelul autorităților publice centrale.

Acest lucru a fost posibil grație dezvoltării și promovării unui mecanism intersectorial de cooperare în domeniul **identificării, evaluării, referirii, asistenței și monitorizării copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului**, care cu efortul comun al autorităților publice centrale, autorităților publice locale și a societății civile a fost aprobat prin Hotărâre de Guvern în aprilie 2014.

Programul a fost implementat în raioanele Leova și Orhei, în parteneriat cu Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Educației, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Consiliile Raionale din Leova și Orhei, cu suportul UNICEF Moldova și al Fundației OAK.

Experiența acumulată în dezvoltarea programelor și instrumentelor de prevenire a violenței, monitorizare și asistență a copiilor victime ale abuzului, neglijării, exploatării a făcut ca echipa de implementare să-și dorească împărtășirea celor mai bune practici și lecții învățate cu alți profesioniști, pentru a-i încuraja să acționeze eficient în domeniul prevenirii și combaterii tuturor formelor de violență asupra copilului.

Practicile prezentate în această publicație au avut un impact real asupra calității vieții copiilor și adulților din comunitățile unde au fost aplicate și avem convingerea că pot fi replicate cu succes, deoarece se bazează pe crearea unor atitudini corecte față de fenomenul violenței asupra copilului și consolidarea capacităților actorilor locali de a preveni și combate fenomenul.

Implementarea programelor prezentate ne-a învățat că printre soluțiile pe termen lung la problema violenței asupra copiilor este dezvoltarea responsabilității actorilor sociali și implicarea în abordarea fenomenului, alături de asistenți sociali, pedagogi, medici, polițiști, a tuturor membrilor comunității.

ADOPTAREA MECANISMULUI INTERSECTORIAL DE COOPERARE

pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării, traficului

Pornind de la necesitatea dezvoltării unui sistem consolidat de protecție a copilului în Republica Moldova, CNPAC și CIDDC au dezvoltat un program prin care și-au propus să sensibilizeze actorii publici din toate domeniile (social, educație, sănătate, ordine publică) pentru a asigura un mecanism intersectorial eficient în procesul de prevenire, identificare, referire, evaluare, asistență și monitorizare a copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării, traficului.

În acest context, a fost promovată inițiativa de dezvoltare și sistematizare a cadrului normativ în domeniul protecției copilului în scopul ajustării politicilor de prevenire și combatere a violenței față de copii la nivel național, precum și sporirii eficacității sistemului de protecție a copilului de a răspunde la necesitățile acestuia.

Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, art. 19:

Statele părți vor întreprinde toate măsurile legislative, administrative, sociale și educative corespunzătoare, în vederea protecției copilului împotriva oricăror forme de violență fizică sau mentală, vătămare sau abuz, neglijare sau tratament neglijent, rele tratamente sau exploatare, inclusiv abuz sexual, în timpul când se află în îngrijirea părintelui/părinților, a reprezentantului ori reprezentanților legali sau a oricărei persoane căreia i-a fost încredințat.

În acest sens, recomandarea Comitetului ONU pentru Drepturile Copilului este de a crea:

- „un sistem integrat, coeziv, interdisciplinar și coordonat, care să încorporeze toate tipurile de măsuri menționate în alineatul 1 Articolul 19”
- „un sistem național de colectare a datelor inteligibile și de încredere cu privire la violența față de copii pentru a asigura monitorizarea și evaluarea sistematică a sistemelor (analiza impactului), serviciilor, programelor și rezultatelor în baza indicatorilor aliniați la standardele universale, adaptate și ghidate de scopurile și obiectivele stabilite la nivel local”

Pentru implementarea acestei idei, inițial s-a recurs la stabilirea unor parteneriate la nivel național cu actorii cheie, în baza unui Memorandum de colaborare semnat în luna noiembrie 2011 de către Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Educației, Ministerul Sănătății și Ministerul Afacerilor Interne. Esența acestui document a constat în coordonarea organizării diferitor activități și a unei colaborări eficiente multidisciplinare și interinstituționale, cu implicarea autorităților publice centrale, autorităților publice locale, organizațiilor neguvernamentale, cu suportul donatorilor internaționali: UNICEF Moldova, Fundația OAK.

În cadrul acestui parteneriat a fost elaborat și pilotat proiectul Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, referirea, evaluarea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării, traficului care se adresează autorităților publice centrale și locale.

Dezvoltarea proiectului Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare s-a desfășurat în câteva etape:

- I. Elaborarea și consultarea participativă a proiectului de document (6 luni);
- II. Pilotarea aplicării mecanismului intersectorial în 10 localități din raioanele Leova și Orhei, în baza deciziei Comitetului de coordonare a proiectelor în domeniul protecției copilului din cadrul Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei și a deciziilor consiliilor raionale Leova și Orhei (6 luni);
- III. Analiza rezultatelor și impactului aplicării mecanismului intersectorial în vederea extinderii acestuia (4 luni);
- IV. Extinderea mecanismului intersectorial în baza deciziilor consiliilor raionale la nivelul raioanelor în care a avut loc pilotarea și extindere la scară națională în baza Hotărârii de Guvern nr. 270 din 8 aprilie 2014 (12 luni).

Etapa I. Proiectul Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare a fost elaborat prin consultarea largă a autorităților publice și a societății civile. Proiectul documentului și-a propus să stabilească rolul și responsabilitățile diferitor autorități publice, precum și procedurile intra și intersectoriale de colaborare în vederea prevenirii și intervenției în cazurile de violență, neglijare, exploatare, trafic al copiilor, cu accent sporit pe intervențiile autorităților publice locale de nivelul I.

Un element nou al mecanismului intersectorial constă în aplicarea unor instrumente specifice care contribuie la eficientizarea răspunsului prompt la toate cazurile suspecte de violență și la aplicarea măsurilor speciale de protecție și asistență pentru asigurarea unui mediu protector copilului și pentru respectarea tuturor nevoilor acestuia. Printre aceste instrumente sunt:

- *Fișa de sesizare a cazului suspect de violență asupra copilului* – un document de înregistrare, referire și evidență a cazurilor suspecte de violență, neglijare, exploatare, trafic al copilului, având un format unic pentru toate instituțiile responsabile de protecția copilului. Fișa de sesizare este completată de către specialistul care a identificat cazul suspect de violență asupra copilului și expediată în termen de 24 ore autorității tutelare locale.
- *Interviul de protecție cu copilul* – prima discuție cu copilul, în cadrul căreia profesionistul stabilește nevoile imediate ale copilului, gradul de securitate, persoana/persoanele de încredere ale acestuia și îl informează pe copil despre drepturile pe care le are, despre serviciile de asistență și măsurile de protecție ce urmează a-i fi aplicate.

Etapa II. În perioada de pilotare a mecanismului intersectorial, desfășurată în baza deciziilor consiliilor raionale, profesioniștii din cadrul echipelor multidisciplinare la nivel local – primari, asistenți sociali comunitari, polițiști, medici/asistenți medicali, cadre didactice – au beneficiat de un program complex de consolidare a capacităților, cum ar fi:

- *Stagiu de formare de lungă durată* în domeniile înțelegerii nevoilor și drepturilor copiilor; recunoașterii violenței față de copii și a răspunsului adecvat al profesioniștilor la cazurile identificate; aplicării procedurilor sectoriale și intersectoriale în asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării, traficului.

- *Consultanță individuală și de grup* oferită la nivel local de către consultanți naționali cu experiență în asistența copiilor victime ale violenței în vederea ghidării membrilor echipelor multidisciplinare în aplicarea procedurilor mecanismului intersectorial de cooperare.

- *Ateliere sectoriale pentru schimb de experiență* cu participarea tuturor profesioniștilor implicați în procesul de pilotare și a reprezentanților ministerelor partener, în cadrul cărora s-a realizat schimb de experiență în procesul de implementare a mecanismului intersectorial, au fost prezentate rezultatele pilotării, dar și provocările identificate. Profesioniștii au împărtășit modurile în care au depășit problemele cu care s-au confruntat, fiind ghidați de reprezentanții ministerelor în stabilirea soluțiilor optime. De asemenea, participanții au oferit recomandări de îmbunătățire a acestui mecanism, în particular, și a sistemului de protecție a copilului, în general.

- *Oferirea materialului metodologic* profesioniștilor în formă de compilații a legislației naționale și internaționale, publicații pentru profesioniști privind intervenția în diverse cazuri de abuz, Ghidul de aplicare a Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ai violenței, neglijării, exploatării, traficului.

Tematica modulelor de instruire a profesioniștilor în vederea aplicării mecanismului intersectorial de cooperare:

- Înțelegerea nevoilor și drepturilor copiilor (24 ore)
- Recunoașterea violenței față de copii și răspunsul profesioniștilor la cazurile identificate (24 ore)
- Aplicarea procedurilor intersectoriale în asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale abuzului, neglijării, exploatării, traficului (16 ore)
- Aplicarea procedurilor sectoriale în asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale abuzului, neglijării, exploatării, traficului (8 ore)

Etapa III. A fost realizată evaluarea independentă a rezultatelor pilotării mecanismului intersectorial de cooperare, care a finalizat cu prezentarea raportului de evaluare a partenerilor implicați în vederea analizei rezultatelor și întreprinderea, în funcție de acestea, a măsurilor corespunzătoare pentru integrarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare în sistemul național de protecție a copilului.

Raportul de evaluare privind pilotarea mecanismului intersectorial de cooperare a constatat următoarele:

- Aplicarea mecanismului intersectorial în raioanele pilot a facilitat abordarea sistemică în prevenirea violenței față de copii atât la nivelul fiecărui sector responsabil de protecția copilului, cât și în dimensiune intersectorială.
- Mecanismul intersectorial a stabilit un sistem unic și comprehensiv de evidență a cazurilor de violență, neglijare, exploatare, trafic al copiilor înregistrate de practicienii din toate sectoarele implicate. Autoritățile din cele două raioane posedă informații statistice privind cazurile de violență împotriva copiilor identificate pe teritoriul acestora, dar și privind modul în care funcționează sistemul de referire.
- Grație pilotării mecanismului intersectorial a fost dezvoltată capacitatea practicienilor de a colabora într-o manieră multidisciplinară la toate etapele de asistență a cazurilor de violență, neglijare, exploatare, trafic al copiilor.
- Aplicarea mecanismului intersectorial de către profesioniști într-o manieră eficientă și uniformă se poate realiza doar în baza instruirii și ghidării/supervizării acestora.
- Pilotarea mecanismului intersectorial a demonstrat eficiența acestuia și a creat o platformă pentru extinderea lui la scară națională.

Etapa IV. În baza analizei rezultatelor pilotării, consiliile raionale au decis extinderea mecanismului intersectorial la nivelul întregului raion. Astfel, au fost aprobate planuri raionale de extindere și de monitorizare a implementării mecanismului intersectorial. Circa 500 profesioniști din diferite domenii au beneficiat de instruire și supervizare de grup, iar Direcțiile raionale de asistență socială și protecție a familiei au primit suport în colectarea și gestionarea bazelor de date privind incidența cazurilor de violență, neglijare, exploatare, trafic la nivel de raion, precum și a informațiilor despre cadrul de referire a cazurilor în vederea evaluării și asistenței acestora.

Un alt moment important al procesului de colaborare cu actorii principali stabilit în baza Memorandum-ului, reprezintă inițiativa Minis-

terului Educației, care din luna februarie 2013, a întreprins constant eforturi pentru a stabili un cadru general de organizare a activităților de prevenire a violenței față de copii și cel de intervenție al angajaților din sistem în cazurile de abuz sau neglijare asupra copilului.

Astfel, în baza mecanismului intersectorial pilotat, a fost pusă în aplicare *Procedura de organizare instituțională și de intervenție a lucrătorilor instituțiilor de învățământ în cazurile de abuz, neglijare, exploatare și trafic al copilului și Fișa de sesizare a cazului suspect de violență*.

Datorită acestui instrument de lucru, angajații din sistemul de educație asigură o referire promptă, uniformă, completă, standardizată a tuturor cazurilor de violență și neglijare, precum și o evidență dezagregată pe tipuri de violență, sursa referirii, vârsta copilului etc.

Direcțiile raionale/municipale învățământ, tineret și sport au desemnat coordonatori ai acțiunilor de prevenire a violenței care au rolul să monitorizeze aplicarea prevederilor Procedurii în instituțiile de învățământ preuniversitar, să acorde asistență metodologică coordonatorilor locali în domeniul prevenirii și asistenței în cazurile de violență și să întocmească raportul semestrial privind cazurile de violență, neglijare, exploatare și trafic.

Ca rezultat al experienței acumulate pe tot parcursul procesului descris și al analizei acesteia în cadrul grupurilor de lucru interministeriale, forumurilor naționale și internaționale, **Instrucțiunile privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării, traficului** au fost definitive, iar la 8 aprilie 2014 au fost aprobate de către Guvernul Republicii Moldova prin Hotărârea de Guvern nr. 270, ca fiind unul din mecanismele de implementare a Legii privind protecția specială a copiilor în situație de risc și a copiilor separați de părinți, care a intrat în vigoare la data de 14.01.2014.

Produse ale programului:

- Procedura de organizare instituțională și de intervenție a lucrătorilor instituțiilor de învățământ în cazurile de abuz, neglijare, exploatare și trafic al copilului, aprobată prin ordinul Ministerului Educației nr. 77 din 22 februarie 2013.
- Hotărârea de Guvern cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării, traficului, nr. 270 din 8 aprilie 2014.

CAMPANIE DE SENSIBILIZARE

pentru prevenirea violenței față de copii

Campania privind prevenirea violenței față de copii la nivel comunitar a urmărit scopul de a sensibiliza copiii, părinții, profesioniștii cu privire la fenomenul violenței asupra copilului, încurajarea unui comportament nonviolent și a raportării cazurilor suspecte de violență și exploatare a copiilor către specialiștii responsabili de protecția copilului la nivel comunitar.

Campania desfășurată în mai multe localități ale raioanelor pilot a fost inițiată în contextul aplicării mecanismului intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ai violenței, neglijării, exploatării, traficului.

În acest sens, obiectivele propuse au fost:

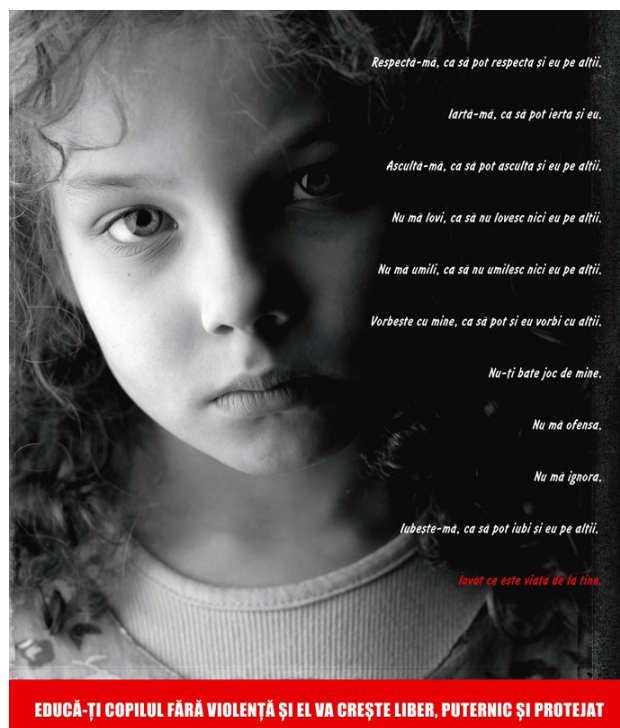
- Informarea membrilor comunității, inclusiv a profesioniștilor responsabili de protecția copilului, despre consecințele violenței, în special față de copii;
- Sensibilizarea comunității privind necesitatea raportării cazurilor de abuz față de copii către instituțiile/specialiștii abilitați cu protecția copilului și informarea despre modalitățile de raportare;
- Sensibilizarea specialiștilor responsabili de protecția copilului la nivel local privind necesitatea răspunsului prompt și specific la orice situație raportată de abuz asupra copiilor;
- Informarea copiilor despre formele violenței și împuternicirea acestora de a raporta orice caz suspect de abuz, neglijare, exploatare sau trafic al copilului.

Strategia campaniei de sensibilizare a întrunit mai multe instrumente de comunicare adresate publicului larg, care au contribuit la schimbarea atitudinilor privind fenomenul violenței și raportarea cazurilor de abuz asupra copiilor.

O dimensiune a campaniei s-a axat pe **schimbarea de atitudini a populației față de fenomenul violenței pentru o toleranță ZERO a oricărei acțiuni de abuz, exploatare sau neglijare asupra unui copil**. În acest scop, au fost distribuite diverse materiale informative destinate în special părinților, profesioniștilor, întregii comunității. Materialele au fost puse la dispoziția tuturor membrilor comunității prin

Instrumente de comunicare cu publicul larg folosite în campanie:

- **Publicații (broșuri, ghiduri).** Au fost elaborate și distribuite materiale informative adresate diferitor categorii de public, având rolul să explice, să aducă răspunsuri, să prezinte modele și să ofere alternative ale violenței asupra copiilor.
- **Materiale promoționale.** Au fost editate și distribuite publicului larg postere, pliante, autocolante, menite să aducă în atenția fiecărei persoane mesajele-cheie privind combaterea tuturor formelor de violență.
- **Evenimente-spectacol.** Au fost organizate prezentări ale spectacolului social „Casa M”, o piesă în stil documentar despre violența în familie, bazată pe istorii reale, colectate prin interviuri, care reflectă viața unor femei și copii din Republica Moldova.

McCANN ERICKSON

OAK FOUNDATION

unicef

CIDDC

CN PAC

Ministerul Educației
Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei
Ministerul Sănătății
Ministerul Afacerilor Interne
Comitetul Național pentru Copii

expunerea lor în locuri publice (primării, magazine, stații de transport public, centre de sănătate, instituții de învățământ, sectoare de poliție etc.).

În procesul de sensibilizare un rol activ l-au avut echipele multidisciplinare din localitățile pilot, care au dezvoltat parteneriate locale și au organizat diverse evenimente în cadrul cărora au distribuit materiale pentru a ajuta membrii comunității să înțeleagă ce este violența și exploatarea copiilor, care sunt consecințele acestora, care sunt semnele ce ar presupune că un copil este supus abuzului, să ofere exemple nonviolente de comunicare cu copii, astfel încât persoanele vizate să fie determinate să renunțe la metodele violente de educație a copiilor.

O colaborare reușită în acest context a fost parteneriatul cu Centrul de arte „Coliseum”, care a promovat mesajele anti-violență prin spectacolul „Casa M”. La aceste spectacole au participat circa 1500 persoane din zece comunități. Această parte a campaniei a cunoscut o largă reflectare în mass-media locală, dar și națională.

La spectacolul destinat publicului adult au fost invitate familii care se confruntă cu problema violenței, rudele și vecinii acestora, reprezentanți ai instituțiilor publice locale (grădiniță, școală, centru de sănătate, casă de cultură, primărie, centre comunitare, poliție, ONG-uri) și alți membri ai comunităților. Dramatismul scenelor din spectacolul „Casa M” a impus viziunea acestuia numai de persoane mai mari de 16 ani.

La încheierea reprezentării, spectatorii erau încurajați să participe la discuțiile publice privind subiectul violenței în familie, moderate de psihologi profesioniști, specialiști în protecția copilului și a familiei, membrii ai echipelor multidisciplinare din localitățile lor. Aceste discuții au contribuit la consolidarea mesajului transmis, dar au fost și un bun prilej pentru prezentarea membrilor comunității a echipei multidisciplinare din localitate, alcătuită din primarul satului, medicul, asistentul social, directorul educativ al liceului, polițistul.

Prezența masivă a oamenilor la aceste spectacole s-a datorat implicării autorităților locale în organizare, atât la nivel de logistică, cât și privind promovarea evenimentului și invitarea spectatorilor. Astfel, pentru mediatizare au fost distribuite 500 de postere și 2000 de invitații, o parte dintre acestea fiind transmise personal de către asistenții sociali comunitari adulților din familiile în situații de risc.

O altă dimensiune a campaniei a reprezentat **informarea continuă a publicului larg privind fenomenul abuzului față de copii**. În acest sens, au fost elaborate și distribuite materiale informative pentru copii de diferite vârste, părinți și profesioniști, iar intenția de bază a urmărit consolidarea impactului mesajelor transmise în vederea schimbării atitudinilor.

Publicații elaborate cu scopul de a informa și motiva societatea să renunțe la orice formă de abuz și neglijare:

Broșuri pentru copii

1. Cum să recunosc un abuz? Carte pentru copii
2. Cum să recunosc un abuz? Carte pentru adolescenți
3. Munca în adolescență

Broșuri pentru părinți

4. Cum să protejăm copiii de abuzul sexual?
5. Cum să protejăm adolescenții de abuzul emoțional?
6. Fără palme și abuz

Broșuri pentru profesioniști

7. Cum să ajutăm copiii abuzați sexual?
8. Munca în adolescență, Broșură pentru profesioniști
9. Copilul victimă a abuzului sexual: intervenții multidisciplinare

Etapa finală a campaniei a fost sincronizată cu adoptarea la nivel local a deciziilor privind aplicarea mecanismului intersectorial pentru prevenirea, identificarea, referirea, evaluarea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării, traficului. Astfel, s-a urmărit încurajarea comunității privind raportarea cazurilor de abuz.

În acest sens, accentele au fost puse pe informarea activă în domeniu a specialiștilor și distribuirea materialelor informative care promovează mesajul de raportare a cazurilor suspecte de abuz către persoanele/instituțiile responsabile de protecția copilului. Totodată, a fost elaborat și promovat un spot video, însoțit și de leaflete informative care prezintă modalitățile de raportare a cazurilor suspecte de violență împotriva copiilor și contactele instituțiilor/profesiștilor unde se poate comunica un caz suspect de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copiilor.

Campania de sensibilizare a contribuit la informarea populației privind fenomenul violenței asupra copiilor. De asemenea, aceasta a făcut posibil ca prevenirea primară a violenței asupra copiilor să devină un efort comun și continuu al comunităților. Astfel, copiii și adulții au devenit mai informați cu privire la formele și consecințele violenței împotriva copiilor, precum și la modalitățile de raportare a cazurilor suspecte. Profesioniștii responsabili de protecția copilului și-au dezvoltat capacitățile de organizare a activităților de prevenire și intervenție în situațiile de violență și exploatare a copiilor, iar sensibilizarea membrilor comunității a condus la creșterea ratei de identificare a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor victime a violenței și exploatării.

Comunitatea mea are grijă de copii

Toți copiii trebuie să crească într-o comunitate în care se simt protejați.

Dacă îți un coleg sau prieten care este în pericol și are nevoie de ajutor, vorbește cu:

Coordonatorul pentru protecția copilului

Psihologul școlar

Asistentul social

Părinții

Medicul de familie

Politiștii

Centrul comunitar

Alții

Anunță imediat autoritățile dacă cunoști un copil abuzat

Ai putea fi unica persoană care îl poate ajuta!

Campanie de prevenire a violenței asupra copiilor
Protejează-mi copilăria

IMPLICĂ-TE!

Dacă cunoști un copil care este supus abuzului fizic, psihologic, sexual, exploatării prin muncă sau neglijării – anunță imediat autoritățile!

DE CE TREBUIE SĂ INTERVIU?

- Copilul abuzat se află în pericol, iar abuzatorul îi poate pune viața în primejdie în orice moment;
- Dacă agresorul nu va fi oprit el poate abuza și alți copii.

CINE POATE SĂ RAPORTEZE?

Orice persoană care cunoaște cazuri de violență sau suspectează că un copil este abuzat/neglijat are obligația să raporteze.

UNDE POȚI RAPORTA?

Este important ca orice caz de abuz/neglijare a copilului să fie anunțat instituțiilor/persoanelor responsabile de protecția copilului.

Te poți adresa :

- Asistentului social comunitar;
- Primarului;
- Educatorului, profesorului, psihologului sau directorului școlii/grădiniței;
- Medicului de familie sau asistentului medical;
- Polițiștilor;
- Specialiștilor Direcției de Asistență socială /Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului.

CUM POȚI RAPORTA?

- ▶ Comunică **direct** despre cazul de abuz specialiștilor responsabili de protecția copilului din localitate;
- ▶ **Telefonează** sau **expediază o sesizare** la adresa instituțiilor responsabile de protecția copiilor;
- ▶ În situațiile de urgență **apelează** serviciul 902 – Poliția sau 903 – Serviciul medical de urgență;
- ▶ **Expediază** un mesaj la adresa electronică: ajutuncopil@cnpac.org.md

ESTE IMPORTANT SĂ ȘTII!

Asistența copiilor abuzați/ neglijăți este garantată de stat și se oferă gratuit! Specialistul care cunoaște despre un caz de abuz/ neglijare este obligat să oprească imediat abuzul și să anunțe instituțiile care vor acționa până când COPILUL va fi în siguranță / PROTEJAT!

Program de prevenire a violenței

„FIR DE NISIP”

Programul „FIR DE NISIP” este adresat adolescenților cu vârsta cuprinsă între 12-18 ani și pornește de la ideea că în orice situație cu implicații violente, care se referă la noi înșine sau la cineva din anturajul nostru, fiecare dintre noi este (sau poate deveni) grăuntele de nisip care are puterea să oprească mecanismul care conduce la producerea abuzului.

Programul reprezintă o discuție de grup, moderată de un adult, în baza unei proiecții video. Scopul acestui program de prevenire este să-i ajute pe adolescenți să-și formeze atitudini care să-i protejeze de diferite forme de violență, punându-i în poziția de a anticipa anumite reacții proprii într-o serie de situații propuse și de a găsi strategii și persoane-resursă care le pot oferi suport în depășirea dificultăților.

În cadrul acestei experiențe, „FIR DE NISIP” a fost utilizat de către cadrele didactice în prevenirea abuzului față de copii ca metodă de abordare a mai multor tematici la orele de educație civică și dirigenție, de către asistenții sociali în asistarea tinerilor absolvenți ai școlilor internat, precum și a copiilor aflați temporar sau permanent în diferite tipuri de servicii sociale. Astfel, în mod special au beneficiat adolescenți, însă programul poate fi adaptat și pentru părinți/ îngrijitori ai copiilor.

Programul și-a propus în calitate de obiective:

- să încurajeze reflecțiile adolescenților asupra propriei persoane și a experienței lor;
- să ajute adolescenții în identificarea diferitor forme de violență și a manifestărilor acestora;
- să ofere un spațiu de gândire, luare de poziție și exprimare cu referire la diverse aspecte ale violenței, într-un climat de încredere și confidențialitate;
- să ajute copiii/ tinerii să identifice resurse interne și externe, strategii de acțiune pentru depășirea situațiilor dificile de viață, în special acelor care implică violență;
- să susțină adolescenții în identificarea adulților din comunitate responsabili de protecția copiilor și tinerilor căror pot raporta situații de abuz și la care se pot adresa pentru asistență;

- să încurajeze adresarea adolescenților pentru ajutor unei persoane adulte de încredere în orice situație de violență în care nimeresc.

„FIR DE NISIP” este o metodă interactivă inovativă, elaborată cu scopul prevenirii abuzului față de tineri, pentru profesioniștii care lucrează cu copiii și tinerii. Această metodă a fost dezvoltată în anii '90 de *Organizația franceză ALC* (Accompagnement, Lieux d'accueil, Carrefour éducatif et social) într-un cadru de programe europene în domeniul combaterii abuzului.

Programul abordează violența față de copii și tineri ca un fenomen complex, care depășește formele ușor de identificat ale abuzului, și care este legat de mai multe dificultăți sociale. Astfel, materialul video elaborat în Republica Moldova prezintă câteva istorii inspirate din viața copiilor și tinerilor, care abordează nu doar forme de violență trăite de adolescenți, ci și diverși factori de risc implicați în producerea abuzului (presiunea grupului de semeni, neîncrederea în forțele proprii, confruntarea cu emoții dificile, lipsa de comunicare din familie, schimbările legate de vârsta adolescenței, sărăcia, migrația părinților, abilități insuficient dezvoltate de a depăși stări emoționale neplăcute, de a acționa constructiv în anumite situații dificile și de a rezolva în mod pașnic neînțelegerile ș.a.).

Vizionarea și discuția în baza unui film alcătuit din scene care prezintă situații de violență trăite, observate sau comise de adolescenți, îi ajută

să mediteze asupra multiplelor aspecte ale violenței – să-și formeze o viziune mai largă asupra unei situații dificile, să identifice factori care au un rol într-o situație concretă cu potențial violent și care, prin urmare, ar putea fi influențați pentru a preveni sau depăși dificultățile, să distingă comportamentele constructive ale personajelor implicate în fiecare caz de problemă, să propună personajelor în dificultate alternative de acțiune.

Cu un accent puternic asupra copiilor, tinerilor și experiența acestora, programul îi implică și pe adulți. Părinții, profesioniștii și alte persoane din comunitate care apar în filme au fie obligația legală de a întreprinde măsuri pentru protecția copiilor în situații de risc, fie disponibilitatea de a oferi suport emoțional sau informațional. Tinerii spectatori trebuie ajutați să găsească în mediul lor aceste persoane-resursă și încurajați să li se adreseze ori de câte ori se confruntă cu o situație de abuz.

Aplicarea metodei „FIR DE NISIP” se realizează în două etape: vizionarea, rând pe rând, a filmelor și discuții în baza fiecărui film proiectat. Proiecția este punctul de plecare cu rolul de a induce starea potrivită, accentul fiind pus pe discuțiile care urmează.

Filmele sunt bazate pe realități ale vieții tinerilor, arătând fragmente și situații din viața școlară de familie, de gașcă ș.a. Autori, martori și victime ale violenței într-un moment sau altul al vieții lor, tinerii spectatori sunt ajutați, prin intermediul istoriilor prezentate, să verbalizeze situații dificile, de dilemă sau neașteptate prin care este posibil să fi trecut. Producând un efect de identificare cu personajele și situațiile din filme, metoda oferă adolescenților un spațiu de reflecție, conștientizare și exprimare a opiniilor, împărtășirea de experiențe, formularea concluziilor și lecțiilor învățate. Pentru facilitarea organizării acestor discuții, a fost elaborat și pus la dispoziția profesioniștilor un ghid metodologic care conține întrebări de reper, recomandări practice pentru desfășurarea discuțiilor și principii de asigurare a protecției copiilor participanți.

Metoda „FIR DE NISIP” are un caracter proactiv, bazându-se pe anticiparea și analiza riscurilor pe care le comportă anumite situații sau acțiuni, identificarea comportamentelor cu caracter de protecție și găsirea de soluții constructive pentru diverse dificultăți.

„Aici poți spune părerea ta, este ceva mai nou și nu e plictisitor” (băiat)

„Așa activitate ajută copiii să-și exprime părerile. Devii mai puternic când spui ce gândești” (fată)

Programul oferă oportunitatea de a cunoaște experiențele copiilor și felul în care aceștia le înțeleg, relațiile pe care le construiesc cu cei din jur și competențele de care dispun pentru a face față diferitor situații de risc. Toate aceste informații sunt deosebit de importante prin contribuția pe care o au la planificarea activităților educative care ar fi bine să se bazeze pe nevoile reale ale copiilor și tinerilor.

„Am observat că toți elevii fac concluzii din aceste activități, chiar dacă nouă ne pare că nu, de fapt fiecare învață în felul său și se implică diferit în discuții” (profesor)

„M-a surprins că prin film pot aborda atâtea teme, mă pot descurca și fără manual la educația civică” (profesor)

Evaluarea programului a demonstrat că acesta a contribuit la dezvoltarea unui șir de competențe care îi ajută pe copii și tineri să fie în siguranță. Ei recunosc diferite forme de abuz, dar și devin mai conștienți de propriile experiențe emoționale, își descoperă resursele interne și dezvoltă abilități de relaționare pozitivă. Explorarea atitudinilor copiilor față de fenomenul violenței îi ajută să-și revadă sistemul de valori, să manifeste respect pentru valorile altora, să empatizeze cu colegii. Participanții la program sunt împuterniciți să acceseze persoanele și serviciile din comunitate care i-ar putea ajuta atunci când au nevoie.

„Am ajutat copiii să rezolve unele probleme, să iasă din situații dificile și să apeleze la persoane de încredere” (diriginte)

Totodată, cadrele didactice instruite să aplice metoda au beneficiat de un instrument inovativ pentru o mai bună cunoaștere a copiilor, inclusiv a persoanelor în care aceștia au încredere, pentru identificarea necesităților copiilor, evaluarea eficienței activităților educaționale adresate acestora și proiectare de activități care să corespundă necesităților reale ale adolescenților.

„Mi-am dat seama că trebuie să acord atenție deosebită copiilor abuzați și celor cu părinți plecați peste hotare” (diriginte)

De asemenea, s-a constatat că programul a favorizat dezvoltarea unei relații bazate pe încredere între profesor și copii, care are un efect pozitiv și asupra procesului de învățare în școală. Copiii discută și învață despre serviciile comunitare și eficiența acestora, iar opiniile lor pot fi utile în promovarea unor inițiative menite să îmbunătățească serviciile adresate copiilor și tinerilor.

Printre cerințele minime de asigurare a protecției copiilor sunt:

Regula 1. Fiecare copil/adolescent poate vorbi despre experiențe personale cât se simte liber, fără a face trimitere la alte persoane (colégi, vecini ș.a.) care au o problemă asemănătoare cu cea a unui personaj din filme.

Regula 2. Istoriile personale împărtășite în anumite momente de unii adolescenți trebuie să rămână în limitele sălii în care au răsunat.

Regula 3. Stoparea oricăror manifestări de ironizare, luare în derândere, acuzare, judecare, exprimate de participanți și redirectionarea discuțiilor spre căutarea de soluții constructive.

Regula 4. Obligația moderatorului de a sesiza specialiștii din comunitate despre situația de victimă sau potențială victimă a unui participant la discuții.

Regula 5. Moderatorul trebuie să se asigure că la finalul discuției toți participanții sunt într-o stare emoțională care le oferă securitate.

Regula 6. Disponibilitatea de a oferi timp și suport adolescenților care vor aborda anumite subiecte în afara discuțiilor de grup sau vor solicita sprijinul cadrului didactic într-o anumită problemă.

Respectarea următoarelor condiții pentru dezvoltarea într-o manieră adaptată a programului la alte contexte va asigura eficiența acestuia:

- Filmele trebuie să reflecte situații tipice din țară, cu implicarea actorilor locali și respectarea specificului cultural local, inclusiv în mediul de filmare, decor etc.
- Ghidul metodologic de aplicare a programului trebuie elaborat prin contribuția copiilor și adulților-moderatori. Acesta trebuie să fie explicit, în special cu referire la aspectele ce vizează protecția copilului.
- Abilitățile de comunicare și facilitare ale adulților sunt cruciale pentru eficiența metodei, care necesită oferirea unui spațiu de exprimare a copiilor, fără etichetări, judecăți de valoare și impunerea punctului de vedere din partea adulților.
- Adulții-facilitatori necesită cunoștințe în domeniul cadrului legal și instituțional național cu privire la drepturile copilului, inclusiv procedura de sesizare a cazurilor suspecte de violență, raportarea cărora crește o dată cu aplicarea programului.

- Programul nu poate fi privit ca o activitate singulară, ci presupune un proces de lungă durată, bazat pe o relație de încredere și respect. Combinarea metodei cu dezvoltarea de competențe asigură o durabilitate a impactului acesteia pentru pregătirea adolescenților să facă față situațiilor de risc.

- Experiența de implementare a programului ne face să recomandăm aplicarea acestuia de către profesioniștii care lucrează direct cu copiii și tineri.

Pentru implementarea programului „FIR DE NISIP” este nevoie de asigurarea mai multor condiții:

- Un moderator adult pregătit în următoarele domenii:
 - tehnici de animare a grupului și facilitare a discuțiilor cu tinerii, ținând cont de aspectele etice impuse de abordarea unor subiecte delicate, păstrând atitudinea de respect pentru experiența fiecăruia și abordarea axată pe soluție a situațiilor de problemă;
 - forme de manifestare a violenței față de copii și tineri, semne pentru identificarea cazurilor de abuz, precum și a situațiilor cu risc de apariție a abuzului;
 - procedura de raportare a cazurilor suspecte de abuz asupra copiilor către instituțiile responsabile.
- O sală suficient de spațioasă pentru numărul de spectatori, însă nu prea mare, astfel încât aceștia să perceapă ușor imaginile și sunetul filmelor, precum și să poată forma un cerc sau semicerc pentru discuții.
- Suport tehnic pentru proiectarea filmelor, cu verificarea în prealabil a funcționalității acestuia.
- Opțional, tablă și cretă sau coli mari de hârtie și carioca pentru a înscrie anumite întrebări sau concluzii ale tinerilor, a face un rezumat al ideilor care au răsunat, un brainstorming de soluții etc. Aceste materiale pot fi utile în special dacă metoda este aplicată în cadrul unui proces de durată de dezvoltare a competențelor copiilor, dat fiind potențialul metodei în acest sens.

MONITORIZAREA DE CĂTRE COPII

a drepturilor copilului

*Scopul acestui program este **împuternicirea copiilor prin promovarea participării lor la monitorizarea propriilor drepturi**. Monitorizarea drepturilor copilului are misiunea de a ajuta instituțiile și organizațiile statale și cele neguvernamentale să reflecteze asupra acțiunilor pe care le întreprind ca să asigure drepturile copilului, să aprecieze cât de eficiente sunt aceste acțiuni și să determine ce schimbări sau măsuri suplimentare sunt necesare pentru a îmbunătăți situația.*

Comitetul ONU pentru Drepturile Copilului încurajează țările să implice activ copiii în procesul de monitorizare a modului în care le sunt respectate drepturile. Opiniile copiilor sunt foarte importante, pentru că arată din primă sursă felul cum trăiesc copiii realizarea propriilor drepturi și care sunt dificultățile reale din viața lor.

Comitetul pentru Drepturile Copilului a desemnat articolul 12 (opinia copilului) drept unul dintre principiile Convenției, care servește la interpretarea celorlalte articole și este relevant în toate aspectele implementării prevederilor documentului. În contextul protecției copiilor față de orice formă de violență, dreptul acestora la o exprimare liberă a opiniei este crucial – siguranța lor fiind în funcție și de capacitatea pe care o au de a recunoaște aceste fenomene, și de oportunitățile de care dispun pentru a le raporta. Astfel, ca parte a implementării articolului 12, Comitetul menționează necesitatea existenței diverselor mecanisme pentru a face auzită vocea copiilor, în special a celor aflați în situații de risc. *Feedback-ul* periodic de la copii poate contribui la îmbunătățirea calității serviciilor pe care le prestează adulții în diverse domenii (educație, sănătate, asistență socială, timp liber etc.).

În acest context, în programul descris au fost create Grupuri de Lucru pentru Drepturile Copilului (GLDC), alcătuite din 3-4 copii care își fac studiile într-o instituție. Aceste grupuri au fost încurajate:

- să observe felul în care sunt implementate drepturile copilului în instituțiile educaționale și localitățile de unde provin;
- să consulte opinia altor copii din comunitate referitor la nivelul de respectare a drepturilor copilului;

- să reprezinte vocea semenilor din comunitate în relația cu Administrația Publică Locală și alți adulți responsabili de asigurarea și protecția drepturilor copilului;
- să elaboreze rapoarte periodice privind respectarea drepturilor copilului, care să contribuie la îmbunătățirea serviciilor sociale adresate copiilor și tinerilor.

Prin crearea GLDC, au fost oferite șanse de participare tuturor copiilor din 10 comunități în 2 raioane. Procesul de constituire a GLDC a fost unul participativ și a constat din mai multe etape:

1. Elaborarea conceptului de selectare a membrilor GLDC, bazat pe principiul non-discriminării, de către membrii Consiliului elevilor împreună cu directorii adjuncți pentru educație.
2. Desfășurarea campaniei de informare în instituția de învățământ și în localitate, cu încurajarea în mod special a copiilor care se află în cele mai vulnerabile situații și nu au alte oportunități de implicare.
3. Depunerea formularului de participare, însoțit de acordul informat al părintelui(-ților) sau tutorelui.
4. Selectarea membrilor GLDC de către o Comisie alcătuită din membri ai Consiliului elevilor, coordonatorul adult al GLDC desemnat de instituție și un reprezentant al unei organizații locale. Printre criteriile utilizate au fost: echilibrul genurilor, diversitatea vârstelor și a grupurilor reprezentative pentru situația și contextul comunității (situația familiei, nivel de venituri, etnie sau confesiune minoritară, dezabilitate, experiența unei situații dificile, precum abuzul, exploatarea). Ghidarea după aceste criterii a avut ca scop oferirea de oportunități în special copiilor din grupuri aflate în dificultate și care de obicei, nu au alte oportunități de implicare.
5. Anunțarea rezultatelor.

Pentru a activa în calitate de membri ai GLDC, copiii au fost pregătiți în cadrul mai multor stagii de formare. Aceste stagii au avut ca obiective familiarizarea cu principiile și prevederile CDC, examinarea relației dintre deținătorii de drepturi și deținătorii de obligații, identificarea instituțiilor/ serviciilor din comunitate responsabile de realizarea drepturilor copilului, dezvoltarea abilităților de comunicare, relaționare și colaborare în cadrul grupului, familiarizarea cu conceptul de monitorizare a CDC, elaborarea indicatorilor de monitorizare și stabilirea surselor și metodelor de colectare a datelor etc.

Astfel, activitatea de monitorizare a drepturilor stipulate în CDC, realizată de către membrii GLDC în comunitățile lor, era precedată de ateliere de lucru în care membrii GLDC au fost susținuți să elaboreze instrumente și să exerseze aplicarea diverselor metode de colectare a datelor.

Procesul de monitorizare propriu-zis a fiecărui drept a durat câteva luni și a avut mai multe etape. Copiii au început cu dreptul la educație, care a fost mai ușor de înțeles din perspectiva vieții și experienței lor cotidiene. Același principiu a fost aplicat și metodelor de colectare a datelor: membrii GLDC au utilizat la început observația, iar după o perioadă – și interviul structurat, chestionarul.

Indicatori de monitorizare a dreptului copiilor de a fi protejați de orice formă de violență, pe care GLDC i-au elaborat pentru a colecta informații despre respectarea acestui drept în comunitățile lor:

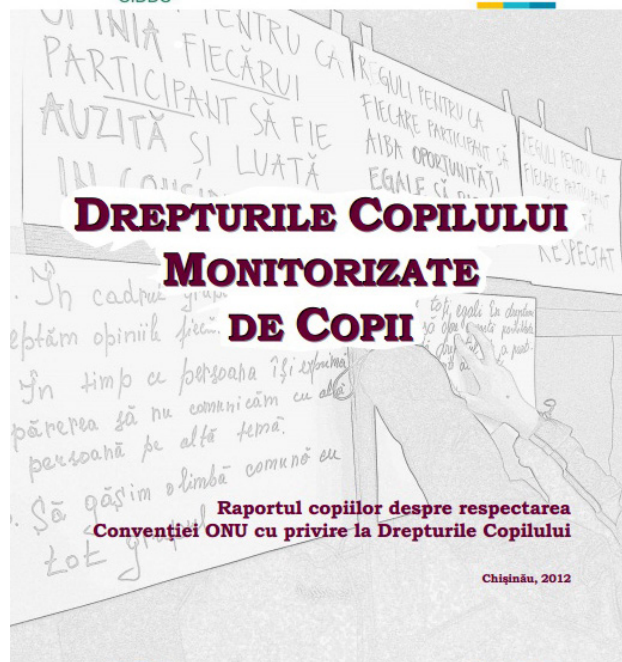
1. Existența activităților de informare / prevenire a abuzurilor și a violenței (în cadrul disciplinelor școlare sau în afara lor).
2. Informații calitative despre locurile unde au loc cele mai frecvente și grave forme de abuz față de copii în școală (cine aplică violența, față de cine, unde, ce fel de violență).
3. Informații calitative despre utilizarea pedepselor fizice și emoționale de către profesori în scopuri „educaționale”.
4. Numărul de profesori care au fost instruiți să prevină, identifice, intervină, raporteze și să refere cazurile de abuz.
5. Informații calitative despre utilizarea violenței fizice și emoționale pentru rezolvarea conflictelor în relațiile dintre copii.
6. Existența materialelor calitative informative accesibile pentru copiii de toate vârstele, pentru părinți și profesioniști, despre prevenirea abuzului fizic și emoțional.
7. Existența unor servicii de informare, consiliere a copiilor supuși tuturor formelor de violență.
8. Existența unor mecanisme/căi / canale în școală sau comunitate accesibile pentru toți copiii de a adresa/ a depune plângeri în toate cazurile de abuz și violență față de ei.
9. Numărul de plângeri care au fost soluționate de către deținătorii de obligații.
10. Informații calitative despre pedepsele fizice și emoționale pe care le folosesc părinții în scopuri de educație/ disciplinare (inclusiv la școală față de propriul copil sau față de alții).

Acumulând un volum anumit de date colectate, membrii GLDC din aceeași comunitate sau instituție de învățământ împărtășeau informațiile cu colegii de grup și le sistematizau. În cadrul unui atelier de lucru, copiii erau susținuți să analizeze informațiile disponibile, să formuleze concluzii și recomandări privind rezultatele monitorizării drepturilor, să identifice strategiile de pleoarie pentru a transmite mesajele formulate autorităților locale.

Prezentarea rapoartelor elaborate de copii a avut loc în cadrul diferitor întruniri cu factori de decizie de nivel raional/național și alte evenimente: Ședința comună a directorilor din instituții educaționale preuniversitare cu membrii GLDC, Ședința comună a Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului cu reprezentanți ai copiilor, Forumul Național al Copiilor, Grupul de reflecție pentru consultarea copiilor privind prioritățile Strategiei Naționale de Protecție a Copilului și Familiei. De asemenea, membrii GLDC au fost consultați în privința lansării de către Guvernul Republicii Moldova a serviciului „Telefonul copilului”.

Pentru susținerea activității GLDC, administrațiile instituțiilor de învățământ în care își fac studiile membrii grupurilor, au desemnat un cadru didactic în calitate de coordonator, care avea printre responsabilitățile de bază:

- să vegheze asupra siguranței membrilor GLDC și să-i însoțească în timpul stagiilor de instruire și a călătoriilor legate de participarea la atelierelor raionale și naționale;
- să ofere la solicitarea membrilor GLDC asistență, încurajare, supervizare în îndeplinirea sarcinilor, încurajând totodată independența lor;
- să faciliteze comunicarea membrilor GLDC cu diverși actori comunitari și instituții/ organizații locale (Primăria, Consiliul Local, administrația instituției de învățământ, Consiliul elevilor etc.);
- să se asigure că membrii GLDC nu sunt supuși presiunilor sau intimidărilor de orice gen, legate de activitatea pe care o desfășoară;
- să mențină comunicarea cu CIDDC privind eventualele dificultăți/provocări cu care se confruntă membrii GLDC în timpul realizării rolului de monitori.

Raportul copiilor despre respectarea Convenției ONU cu privire la Drepturile Copilului

Chișinău, 2012

Pe parcursul programului prezentat, 17 GLDC din 2 raioane au monitorizat drepturile la educație (art. 28, 29 CDC), la protecție împotriva violenței (art. 19 CDC), la opinie (art. 12 CDC) și au realizat un studiu privind cunoașterea și respectarea drepturilor copilului. Rezultatele activității grupurilor au fost publicate în 2 ediții ale Raportului copiilor cu privire la respectarea CDC, cu ajutorul cărora copiii au furnizat autorităților locale și naționale informații despre perspectiva lor asupra respectării drepturilor copilului, inclusiv asupra golurilor în realizarea prevederilor CDC.

Accesați <http://childrights.md> pentru a consulta Rapoartele copiilor și „Ghidul de monitorizare a drepturilor copilului”.

Mai mulți factori au contribuit la eficiența programului:

- **Timp.** Crearea și funcționarea unui grup de copii necesită timp, în special dacă se fac în baza principiilor non-discriminării și participării. O perioadă de cel puțin 3 ani dedicată activităților de suport pentru grupurile de copii este un termen rezonabil în acest sens.
- **Instruire.** Monitorizarea drepturilor este o activitate care solicită prezența mai multor competențe, care deocamdată sunt foarte puțin dezvoltate în cadrul școlii.
- **Suținere.** Comunicarea frecventă cu membrii GLDC, în cadrul seminarelor, atelierelor, altor evenimente și prin telefon sau internet a permis oferirea unui suport potrivit fiecărui grup, la timp și într-o manieră dozată.
- **Coordonare la nivel local.** Existența unui adult responsabil de bunăstarea emoțională și activitatea GLDC, desemnat de către instituțiile de învățământ, a favorizat promovarea participării copiilor la monitorizarea propriilor drepturi. Având o anumită pregătire în domeniul drepturilor copilului și o relație bazată pe încrederea copiilor, coordonatorul le oferă asistență, îi încurajează să activeze și îi ajută să comunice cu profesioniști și autorități.

Pe parcursul desfășurării programului, cadrele didactice care au susținut la nivel local grupurile de copii au beneficiat de consultanță și suport metodologic pentru a-și exercita atribuțiile. Părinții și îngrijitorii copiilor implicați au fost încurajați să-i susțină în activitatea de membri ai GLDC. Informarea lor la diferite etape ale programului a fost realizată prin expedierea scrisorilor despre activitățile în care erau implicați membrii GLDC, solicitarea acordului pentru participarea copilului la ateliere și alte evenimente, menținerea contactului telefonic la necesitate.

Cu toate acestea, datorită noutății pentru Republica Moldova a conceptului de participare a copiilor și de monitorizare de către copii a drepturilor proprii, mai sunt adulți care au o insuficientă înțelegere a beneficiilor acestor procese. Pentru a depăși cazurile în care unii copii din GLDC au fost intimidați din cauza activității lor sau nu li s-a oferit sprijinul de care aveau nevoie, au fost făcute eforturi suplimentare de asigurare a protecției.

Multiplele beneficii aduse de acest program îl recomandă pentru implementare într-un mod sistemic și continuu:

- Copiii își dezvoltă capacitățile de monitorizare a propriilor drepturi, în special la protecție, de semnalare a cazurilor de violență, de prezentare a rapoartelor privind implementarea drepturilor copilului către mass-media, autorități locale și naționale. De asemenea, membrii unor asemenea grupuri realizează pași importanți în dezvoltarea personală, devenind mai siguri pe sine ca persoane și ca cetățeni.
- Cadrele didactice își îmbunătățesc capacitățile de a organiza procesul de selecție a elevilor pentru diverse inițiative școlare și extrașcolare (consiliile elevilor, cercuri pe interese, inițiative, proiecte etc.), în baza principiilor non-discriminării și participării, stipulate în CDC.
- Este dezvoltat cadrul de monitorizare a drepturilor copilului la protecție (indicatori, surse și metode de colectare a datelor), la nivel național sau local, îmbogățindu-l cu perspectiva copiilor, ceea ce poate servi atât autorităților, cât și altor copii interesați de acest domeniu.
- Instituțiile și organizațiile care coordonează grupuri de copii își dezvoltă capacitățile în mai multe domenii: instruire pentru copii, strategii de comunicare cu factori de decizie și alți adulți care lucrează cu și pentru copii, politica de protecție a copilului.

